

POSTANOWIENIE

12 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

SSN Dariusz Dończyk

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 12 kwietnia 2024 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Syndyka masy upadłości E. B.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z 3 grudnia 2020 r., II Ca 835/20,

w sprawie z powództwa Syndyka masy upadłości E. B.

przeciwko E. S., Ł. N., M. W., J. B., H. W., M. N., H. R., Z. P., A. N.

o zasiedzenie,

**uchyla zaskarżone postanowienie i pozostawia
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego
w orzeczeniu kończącym postępowanie.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni E. B. wniosła o stwierdzenie zasiedzenia przez A. J. z dniem 12 grudnia 2005 r. udziałów obejmujących 37/44 części w nieruchomości położonej w B., objętej księgą wieczystą nr [...] (dawniej Lwh 150), składającej się z działek o nr [...], [...]1, [...]2, [...]3, [...]4 i [...]5. W uzasadnieniu wskazała, że jest spadkobierczynią A. J., która sprawowała władztwo nad opisaną nieruchomością jak właściciel od śmierci swojej matki A. S., tj. od 12 grudnia 1975 r. do - co najmniej -

końca 2009 r. Z uwagi na nabycie przez A. J. w drodze dziedziczenia udziałów w prawie własności tej nieruchomości w wysokości 7/44 wnioskiem zostały objęte pozostałe udziały.

Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej postanowieniem z 30 lipca 2020 r. oddalił wniosek i orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej postanowieniem zaskarżonym skargą kasacyjną uchylił postanowienie Sądu Rejonowego, odrzucił wniosek i orzekł o kosztach postępowania za obie instancje. Uznał, że wniosek podlegał odrzuceniu z uwagi na powagę rzeczy osądzonej w zakresie żądania stwierdzenia nabycia przez zasiedzenie udziału w nieruchomości przez A. J.. Wskazał, że w sprawie II Ns 3475/16, Sąd Rejonowy w Bielsku - Białej postanowieniem z 28 września 2017 r., sygn. akt II Ns 3475/16, na skutek skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem tego Sądu z 1 kwietnia 2014 r., sygn. akt II Ns 2788/13, uchylił zaskarżone postanowienie i oddalił wniosek Z. P. orz P. P. o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości będącej przedmiotem postępowania w sprawie niniejszej. Podkreślił przy tym, że skarga M. W. o wznowienie postępowania obejmowała również wniosek o stwierdzenie nabycia tej nieruchomości w drodze zasiedzenia przez A. J.

Wnioskodawczynie w skardze kasacyjnej, opartej na podstawie określonej w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., zarzuciła Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 199 § 1 pkt 2 w związku z art. 379 pkt 3, art. 386 § 3 i art. 13 § 2 k.p.c., przez ich błędne zastosowanie, mające istotny wpływ na wynik sprawy. Powołując się na tak ujętą podstawę kasacyjną, wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżąca zarzuciła Sądowi Okręgowemu bezzasadne uznanie, że w sprawie zachodzi powaga rzeczy osądzonej w zakresie żądania stwierdzenia nabycia w drodze zasiedzenia przez A. J. z dniem 12 grudnia 2005 r. własności udziału 37/44 części w nieruchomości położonej w B., objętej KW [...]. Podniosła przy tym, że na skutek skargi uczestniczki M. W. wznowiono postępowanie w sprawie II Ns 2788/13, zakończone prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Bielsku - Białej z dnia 1 kwietnia 2014 r., którym stwierdzono nabycie przez zasiedzenie opisanej

nieruchomości przez Z. P. i P. P.. Uwzględniając skargę o wznowienie postępowania, Sąd Rejonowy w Bielsku – Białej postanowieniem z 28 września 2017 r., sygn.. akt II Ns 3475/16, uchylił postanowienie z 1 kwietnia 2014 r. i oddalił wniosek Z. P. oraz P. P. o stwierdzenie nabycia przez nich własności tej nieruchomości w drodze zasiedzenia.

Wprawdzie w skardze o wznowienie postępowania M. W. domagała się stwierdzenia nabycia własności udziału w tej nieruchomości w drodze zasiedzenia na rzecz A. J., ale wniosek ten nie został rozpoznany w postępowaniu w sprawie sygn. akt II Ns 3457/16; badane były w niej wyłącznie przesłanki nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie wobec wnioskodawców Z. P. i P. P.. Wynika to jednoznacznie z uzasadnienia wydanego w tej sprawie postanowienia, w którym wskazano, że „wniosek skarżącej o stwierdzenie nabycia w drodze zasiedzenia spornej nieruchomości przez jej matkę nie mógł zostać rozpoznany w ramach niniejszego postępowania, to bowiem dotyczyło wznowienia postępowania w sprawie II Ns 2788/13 i kwestii zasiedzenia nieruchomości przez wnioskodawców”. Wbrew zatem zapatrywaniu Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy nie rozstrzygał ani pozytywnie, ani negatywnie co do żądania M. W. o stwierdzenie nabycia własności w drodze zasiedzenia na rzecz A. J.

Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia przywołał orzecznictwo dotyczące zakresu kognicji sądu w postępowaniu po wznowieniu postępowania i odwołując się do uchwały Sądu Najwyższego z 22 marca 2017 r., III CZP 112/16 (OSNC 2017, nr 11, poz. 125) wskazał, że po wznowieniu postępowania na skutek stwierdzenia nieważności wynikającej z pozbawienia możliwości działania sąd rozpoznaje sprawę na nowo w granicach określonych wnioskiem o wszczęcie postępowania (art. 412 § 1 k.p.c.). Zgodnie zaś ze stanowiskiem wyrażonym w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 11 czerwca 2015r. III CZP 112/14 (OSNC 2015, nr 11, poz. 127), stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości może nastąpić tylko na rzecz osoby wskazanej przez wnioskodawcę lub innego uczestnika postępowania. Sąd Okręgowy trafnie zauważył, że postępowaniu nieprocesowemu każdy uczestnik powinien mieć takie same uprawnienia, jak osoba zgłaszająca wniosek o wszczęcie tego postępowania. Z tej przyczyny wskazanie przez uczestnika postępowania osoby, wobec której

nastąpił skutek zasiedzenia, należy potraktować jako samodzielne żądanie podjęcia określonego rozstrzygnięcia co do istoty sprawy. Sąd może więc stwierdzić nabycie prawa przez zasiedzenie na rzecz osoby, która o to nie wnosiła, jeżeli żąda tego wnioskodawca lub inny uczestnik postępowania mający interes prawny w podjęciu takiego rozstrzygnięcia. W takim wypadku sąd nie orzeka jednak z urzędu, lecz w granicach żądania podmiotu, mającego status zainteresowanego w rozumieniu art. 609 § 1 k.p.c.

W sprawie II Ns 3475/16 zainicjowanej skargą M. W. o wznowienie postępowania w sprawie II Ns 2778/13 zostało sformułowane i powinno zostać rozpoznane, obok pierwotnego wniosku złożonego przez Z. P. i P. P., również żądanie stwierdzenia nabycia udziału w nieruchomości przez A. J.. Niewątpliwie jednak Sąd Rejonowy żądania tego nie rozpoznał. Nie można podzielić zapatrywania Sądu Okręgowego, że w tej sytuacji, wobec cofnięcia przez M. W. apelacji zmierzającej do podważenia postanowienie z 28 września 2017 r. w tym zakresie, orzeczenie to objęło również rozstrzygnięcie wniosku M. W. o stwierdzenie nabycia własności udziału w nieruchomości na rzecz A. J..

Uznanie, że Sąd Rejonowy w Biesku – Białej w sprawie II Ns 3475/16 miał obowiązek rozpoznać wniosek o stwierdzenie nabycia własności udziału w nieruchomości na rzecz A. J. zgłoszony w skardze o wznowienie postępowania w sytuacji, gdy z całą pewnością wniosek ten nie został w tym postępowaniu rozstrzygnięty, nie ma wpływu na ocenę dopuszczalności takiego wniosku zgłoszonego przez osobę zainteresowaną w odrębnym postępowaniu; możliwość jego wniesienia została potwierdzona w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2014 r., III CZP 94/14, OSNC 20015, nr 11, poz. 129). Sąd Okręgowy wyszedł jednak z odmiennego – wadliwego – założenia, co nie pozwoliło odeprzeć skutecznie zarzutów naruszenia wskazanych w skardze kasacyjnej przepisów postępowania.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c. uwzględniając skargę należało uchylić zaskarżane postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu w Bielsku – Białej do ponownego rozpoznania.

Dariusz Dończyk

Władysław Pawlak

Grzegorz Misiurek

[SOP]

[ms]